

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném 4. září 2014 v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Sváčka a soudců JUDr. Aleše Holíka a Mgr. Viktora Macha **odvolání obžalovaného** [REDACTED], nar. [REDACTED] v [REDACTED] a státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové **podané v neprospěch obžalovaného**, proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, č.j. 4 T 3/2014-517 ze dne 25. dubna 2014 a rozhodl **t a k t o :**

Podle § 258 odst. 1 písm.f), odst. 2 tr.ř. se k odvolání obžalovaného napadený rozsudek **z r u š u j e** pouze ve výroku o náhradě škody poškozené nezletilé [REDACTED] nar. [REDACTED] dle § 228 odst. 1 a § 229 odst. 2 tr.ř.

Podle § 259 odst. 3 tr.ř. se znovu rozhoduje tak, že podle § 228 odst. 1 tr.ř. je obžalovaný [REDACTED] nar. [REDACTED] v [REDACTED] trvale bytem v [REDACTED] [REDACTED] t.č. ve vazbě ve Vazební věznici Vězeňské služby České republiky v [REDACTED] **povinen zaplatit poškozené nezletilé** [REDACTED] nar. [REDACTED] trvale bytem v [REDACTED] č. [REDACTED] k rukám zmocněnce [REDACTED] advokáta se sídlem [REDACTED] **náhradu škody ve výši** [REDACTED] - Kč a nemajetkovou újmu v penězích ve výši [REDACTED] - Kč.

Podle § 229 odst. 2 tr.ř. se poškozená nezletilá [REDACTED] nar. [REDACTED] se zbytkem svého nároku odkazuje na řízení ve věcech občanskoprávních.

Jinak zůstává napadený rozsudek nedotčen.

Dle § 256 tr.ř. se odvolání státní zástupkyně **zamítá**.

Odůvodnění :

Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové byl obžalovaný [REDAKCE] uznán vinným spácháním zvláště závažného zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, 2 písm.a), 3 písm.a) tr. zákoníku. Za to mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání šesti roků a šesti měsíců, pro jehož výkon byl zařazen dle § 56 odst. 2 písm.c) tr. zákoníku do věznice s ostrahou. Současně byl obžalovaný [REDAKCE] zavázán k povinnosti zaplatit na náhradu škody a nemajetkové újmy poškozené nezletilé [REDAKCE] částku [REDAKCE] Kč. Se zbytkem svého nároku byla poškozená nezletilá [REDAKCE] podle § 229 odst. 2 tr.ř. odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních. Vedle toho byli poškozeni [REDAKCE] a [REDAKCE] podle § 229 odst. 1 tr.ř. odkázáni se svým nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně se obžalovaný dopustil uvedeného trestného činu tím, že dne [REDAKCE] 2013 v přesně nezjištěné době od 17:30 hodin do 19:25 hodin za účelem vlastního sexuálního uspokojení, vylákal do místnosti [REDAKCE] u domu č.p. [REDAKCE] v ulici [REDAKCE] v [REDAKCE] kraj, poškozenou nezletilou [REDAKCE] nar. [REDAKCE] vědom si jejího zjevně nízkého věku a zneužívaje její zjevných psychických postižení, která ji neumožňovaly předvídat jeho jednání a účinně se bránit, místnost zamknul, na posteli nacházející se v místnosti ji svlékl do naha, a zneužívaje dále i své fyzické převahy a drže ji za předloktí obou rukou ji líbal na ústa a na krk, osahával ji na prsou, na zadku a na přirození, a poté vsunul penis do její pochvy a vykonal na ní soulož, přičemž uvedeného jednání se dopustil přesto, že se poškozená způsobem adekvátním jejím omezením bránila, dávala najevo, že se jí jeho jednání nelíbí, a snažila se jej odstrčit.

Proti citovanému rozsudku si v zákonné lhůtě podali odvolání obžalovaný [REDAKCE] a státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové.

Odvolání obžalovaného [REDAKCE] směřuje proti výroku o vině, o trestu i nároku na náhradu škody a nemajetkové újmy. V jeho odůvodnění zopakoval obžalovaný svá tvrzení, která uplatnil již v předchozích stádiích trestního řízení, a namítl, že z provedeného dokazování zcela nevyplývají skutková zjištění, která učinil soud prvního stupně. Obžalovaný přitom vyloučil zejména to, že by z provedených důkazů mohlo být dovozováno, že proti poškozené nezletilé [REDAKCE] užil násilí, či využil její bezbrannosti a způsobil jí jinou těžkou újmu na zdraví. V této souvislosti poukázal na skutečnost, že z provedených důkazů nic takového nevyplynulo. Soud prvního stupně jej měl s ohledem na to uznat vinným ze spáchání zločinu pohlavního zneužití, neboť pohlavní styk formou soulože byl ze strany poškozené nezletilé [REDAKCE] zcela dobrovolný. V této souvislosti uvedl, že poškozená do prostor bývalé prádelny vstoupila dobrovolně s cílem získat cigaretu. Sama

přítom v průběhu přípravného stádia řízení uvedla, že tak učinila na výzvu obžalovaného, jestli si nechce jít „zašukat“. Za klíčové přitom označil to, že tuto jeho skutkovou verzi potvrzuje nepřímo i fakt, že poškozená nezletilá neměla na těle žádné známky násilí. To pak vyvrací její tvrzení o tom, že byla obžalovaným chycena za levou ruku a následně zatažena do místnosti. Poškozené navíc nic nebránilo v tom, aby křičela a pokusila se o důrazný fyzický odpor, jehož byla bezpochyby schopna. Poškozená se však podle výpovědi znalkyně [REDAKCE] počala bránit až v okamžiku, kdy byla svlečená a obžalovaný se dotýkal jejích nohou ve snaze je rozevřít. V tomto kontextu připustil, že nemusel mírný odpor spočívající v poškozenou uváděném odstrkování chápat jako vážně míněný. Odmítl přitom, že by škrábance se stopami po strupech na předloktí levé horní končetiny zjištěné při prohlídce jeho těla dne [REDAKCE] 2013 souvisely se snahou poškozené vymanit se z jeho sevření. Tato poranění totiž utrpěl již dříve, čemuž odpovídá i jejich charakter a proces hojení. Nadto připomněl, že ze závěrů znaleckého posudku zpracovaného znalkyní [REDAKCE] rovněž vyplynulo, že „poškozená nabídnuté pozvání spíše bez odporu akceptovala, protože ji lákalo“. Z této znalecké analýzy je dále patrné, že [REDAKCE] je ve svém sociálním prostředí vnímána jako dívka, která si ráda vymýšlí, konstruuje realitu, zkresluje, neříká pravdu“. To se také zřejmě následně promítlo v nesprávném závěru učiněném soudem prvního stupně o tvrzeném uzamčení místnosti. Sama poškozená nezletilá se o této skutečnosti vůbec ve své výpovědi nezmiňovala, až v samém závěru své výpovědi, a to na dotaz vyslyšajícího orgánu činného v trestním řízení uvedla, že dveře byly zamčené, neboť je obžalovaný uzamknul. Obžalovaný [REDAKCE] se ve své výpovědi dále soustředil na soudem prvního stupně tvrzené zjevné známky postižení nezletilé poškozené [REDAKCE] a na její nízký věk. V této souvislosti předně zdůraznil, že ze závěrů znaleckého posudku zpracovaného na jeho osobu znalkyní Mgr. Lenkou Čermákovou vyplývá, že je „nekomplikovanou simplexní osobností emocionálně nevyrovnanou a mnohočetně nezralou“, navíc do [REDAKCE] let vyrůstal v ústavním prostředí a trvale žije v sociálně velmi slabé vrstvě společnosti, v níž je častý výskyt osob intelektově v pásmu podprůměru či trpících různými poruchami osobnosti s častým výskytem promiskuitního chování a výrazného snížení věkové hranice zahájení sexuálního života. On sám zahájil sexuální život ve [REDAKCE] letech. S ohledem na to je patrné, že optika pohledu obžalovaného na poškozenou nezletilou byla diametrálně odlišná od posouzení poškozené „průměrným“ člověkem. Navíc poškozená svým vzhledem působí starší, než ve skutečnosti je, což ostatně potvrdila i znalkyně [REDAKCE]. Poškozená se líčí a holí si intimní partie, což u dětí jejího věku není obvyklé. Současně obžalovanému tvrdila, že jde na internát. Ten podle jeho názoru navštěvují jen osoby starší patnácti let. Navíc poškozená k obžalovanému projevovala kladné city, líbil se jí a souhlasila, že si půjdou „zašukat“. To vše vedlo obžalovaného k závěru o tom, že ho má dívka ráda a je si vědoma toho, že spolu budou mít intimní styk. V současné době si je obžalovaný již vědom toho, že ve spojení se stávajícím postižením poškozené a výchovným prostředím na ní pohlavní styk zanechal závažné nepříznivé zdravotní následky, nicméně tyto následky nelze přičítat pouze pohlavnímu styku s ním, ale též celé řadě dalších okolností. To ostatně koresponduje se závěry znalecké analýzy znalkyně [REDAKCE] z níž je patrné, že poškozená trpěla již od raného dětství [REDAKCE] syndromem včetně poruch chování a emocí, které měly progresivní vývoj již několik let před pohlavním stykem s obžalovaným. Poškozená tak byla až do okamžiku

jednání, které mu je kladeno za vinu hospitalizována již ve třech psychiatrických zařízeních ve stále zkracujících se intervalech. Následně byla přeřazena na praktickou školu a umístěna do jejího internátu k týdennímu pobytu pro její obtížně zvladatelné chování. Ostatně s ohledem na existenci celé řady nejrůznějších postižení nebyla ani znalkyně [REDAKCE] schopna jednoznačně určit intenzitu zhoršení zdravotního stavu poškozené. To vše umožňuje učinit závěr o tom, že z provedeného dokazování nevyplývají skutková zjištění, která učinil soud prvního stupně. V tomto kontextu zdůraznil, že v důsledku těchto pochybení není podle jeho názoru adekvátní ani výměra trestu, který mu byl uložen. Soud prvního stupně totiž nikterak při stanovení jeho výměry nezohlednil skutečnost, že jeho jednání vůči poškozené postrádá jakýkoli prvek agrese a násilí. Navíc poškozená neutrpěla vůbec žádná poranění. Celkově vzato je obžalovaný i nadále přesvědčen o tom, že jeho jednání nenaplnilo zákonné znaky skutkové podstaty znásilnění ani jiného obdobného trestného činu. Navrhl proto, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a sám rozhodl tak, že jej zproští viny.

Odvolání státní zástupkyně podané v neprospěch obžalovaného [REDAKCE] směřuje jak do výroku o vině obžalovaného, tak i do výroku o trestu. V jeho odůvodnění státní zástupkyně vyjádřila nesouhlas se závěry učiněnými soudem prvního stupně o tom, že nedošlo k naplnění znaků těžké újmy na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm.i) tr. zákoníku. Soud prvního stupně podle ní učinil tento závěr jen na základě nemožnosti kvantifikace a vyjádření míry zhoršení zdravotních obtíží ze strany znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie – dětská a dorostová psychiatrie. V tomto kontextu však státní zástupkyně připomíná, že posouzení toho, zda jde o těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm.i) tr. zákoníku, či nikoli, je otázkou právní. Samotná míra závažnosti poruchy na zdraví vyjádřená znaleckým zkoumáním je toliko vodítkem a jeho případná absence nemůže ve svém důsledku vést k rezignaci na uvedený znak těžké újmy na zdraví. To platí tím spíše za situace, kdy znalkyně [REDAKCE] ve své znalecké analýze dospěla k závěru, že vlivem násilného sexuálního jednání ze strany obžalovaného došlo k prohloubení a zvýraznění [REDAKCE] syndromu, jakož i k poruše chování a emoční lability včetně zhoršení tikové produkce v míře omezující poškozenou v běžném způsobu života, jakož i k přechodnému pomočování a k narušení spánku včetně úzkostných snů a nezvratného následku v podobě předčasné sexuality. V návaznosti na to pak znalkyně [REDAKCE] [REDAKCE] provedla určitou kvantifikaci intenzity zhoršení zdravotního stavu, když v rámci vyjádření k bodové klasifikaci ve smyslu vyhlášky č. 440/2001 Sb., uvedla, že „se přiklání k bodovému hodnocení v pásmu středu, tedy 1000 bodů, a to na bodové škále od 500 do 1.500“. Takový závěr pak plně koresponduje se svědeckou výpovědí učiněnou [REDAKCE] [REDAKCE] a matkou poškozené [REDAKCE]. Z jejich výpovědí je totiž zřejmé, že ke zhoršování zdravotního stavu poškozené začalo docházet až bezprostředně po činu. To vyústilo v následnou hospitalizaci na pedopsychiatrickém oddělení Psychiatrické léčebny ve [REDAKCE]. Za důvod této hospitalizace přitom znalkyně [REDAKCE] jednoznačně označila akutní zhoršení zdravotního stavu v důsledku jednání poškozeného. Vedle toho a zásadně bez návaznosti na vyjádřený nesouhlas s právní kvalifikací stíhaného jednání označila státní zástupkyně trest uložený soudem prvního stupně za nepřiměřeně mírný. Ten se podle ní blíží k spodní hranici zákonné trestní sazby, což neodráží skutečnost, že nejde o pachatele soudně dosud netrestaného. Na obžalovaného je tak třeba působit trestem

uloženým v polovině zákonné trestní sazby. Navíc soudem prvního stupně zjištěné zhoršení zdravotního stavu u poškozené nezletilé [REDAKCE] vzniklé následkem jednání obžalovaného mělo za této situace nalézt oporu alespoň v podobě přitěžujících okolností ve smyslu § 42 písm.k) tr. zákoníku. S ohledem na uvedené skutečnosti navrhla státní zástupkyně, aby odvolací soud postupem podle § 258 odst. 1 písm.d), e) tr.ř. zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině a trestu a obžalovaného uznal vinným zvlášť závažným zločinem znásilnění podle § 185 odst. 1, 2 písm.a), 3 písm.a), c) tr. zákoníku.

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal podle § 254 odst. 1 trestního řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání a správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům.

Napadený rozsudek (až na výjimku – viz níže) je výsledkem řízení, které bylo provedeno podle trestního řádu a ve kterém nedošlo k žádným vadám, zejména pokud by mohly mít vliv na objasnění věci a uplatnění práva na obhajobu. Krajský soud vykonal ve smyslu § 2 odst. 5 tr. ř. nutné a potřebné důkazy a na tomto podkladě pak vyvodil odpovídající skutková a právní zjištění. Důkazy byly hodnoceny v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. řádu jednotlivě i v jejich souhrnu a se závěry krajského soudu se odvolací soud ztotožňuje.

Pokud jde o **skutková zjištění**, je třeba konstatovat, že všechny dostupné důkazy byly krajským soudem provedeny, žádné další důkazy nebyly před soudem prvního stupně ani v odvolacím řízení navrhovány.

Při **hodnocení důkazů** vycházel krajský soud správně z výpovědi poškozené, přičemž tato výpověď nebyla ničím zpochybněna a odpovídala věku poškozené, jejím mentálním schopnostem i míře traumatizujícího prožitku. Její věrohodnost je dále dokladována skutečností, že velmi krátce po činu se svěčila své vychovatelce [REDAKCE] Znalce z oboru školství a kultury, odvětví psychologie, která posuzovala věrohodnost její výpovědi, konkrétně uvedla, že lze vyloučit, že by se poškozená chtěla obžalovanému mstít nebo jej poškodit. Navíc uvedla, že po prožité události se poškozená obžalovaného bojí. Tato skutečnost je významná z hlediska hodnocení důkazů, neboť dosvědčuje, jak negativně se změnil vztah poškozené k obžalovanému po prožité události. Naproti tomu výpověď obžalovaného v jednotlivých stádiích trestního řízení je rozporná. V přípravném řízení vypovídal, že k ničemu nedošlo. Poté, co byl seznámen s výsledky vyšetřování, především s nezpochybnitelnými znaky DNA na oblečení poškozené, změnil u hlavního líčení svou obhajobu s tím, že k pohlavnímu styku došlo, ale byl ze strany poškozené dobrovolný. Z hlediska hodnocení důkazů tedy proti sobě stojí osamocená a rozporná výpověď obžalovaného na straně jedné a konstantní výpověď poškozené, která je navíc potvrzována dalšími důkazními prostředky – svědeckými výpověďmi [REDAKCE] [REDAKCE] Mgr. Lenky Čermákové, [REDAKCE] a znalce z oboru zdravotnictví odvětví dětské psychiatrie [REDAKCE] Znalce Mgr. Lenka Čermáková výslovně uvedla, že pozměněnou výpověď obžalovaného považuje za vysloveně účelovou a manipulativní, neboť při vyšetřeních jí opakovaně říkal, že k ničemu nedošlo. Rovněž další důkazy – protokol o prohlídce těla, protokol o ohledání místa činu, lékařské zprávy a odborné vyjádření z oboru kriminalistiky, odvětví genetiky – potvrzují

výpověď' nezletilé. Lze tedy uzavřít, že uvedené důkazní prostředky vytváří ucelený řetězec svědčící o vině obžalovaného a vyvracející jeho rozpornou výpověď'.

Ke konkrétním námitkám obžalovaného, které byly uplatněny v podaném odvolání, uvádí Vrchní soud v Praze následující. Pokud jde o použití násilí, není podstatné, že na těle poškozené ani obžalovaného (jizvy po strupech jsou prokazatelně staršího data) nebyla zjištěna žádná poranění. S ohledem na fyzické a mentální dispozice poškozené a fyzickou převahu obžalovaného odpovídá mechanismu útoku závěr, že se mu podařilo fyzicky paralyzovat poškozenou, aniž by jí způsobil poranění, například avizovaným držením za předloktí, zalehnutím vlastní vahou těla apod. Není důvod nevěřit poškozené o tom, že obžalovaný místnost uzamkl a tato její verze je v souladu s protokolem o ohledání místa činu a s faktem, že obžalovaný vydal funkční klíč od místnosti. Nebylo jednoznačně prokázáno, ve které fázi obžalovaný proti poškozené začal užívat násilí, tj., zda ji do místnosti násilím vtáhnul nebo ji tam vlákal s tím, zda si nechce zakouřit nebo „zašukat“. V tomto smyslu je zásadní stanovisko znalkyně o tom, že poškozená mohla očekávat jisté rozptýlení, avšak fakticky si nedokázala představit, co se bude dít a vývoj situace ji zaskočil. I kdyby soud uvěřil rozporné verzi obžalovaného o dobrovolném vstupu poškozené do místnosti, je nepochybné, že její seznatelný fyzický odpor nastal nejpозději v okamžiku, kdy jí došlo, co se děje a kdy tímto fyzickým odporem reagovala na fyzickou blízkost jeho těla a na vše, co s tím souviselo. Její obrana byla v tu chvíli bezprostřední reakcí na to, co se děje. Tato obrana odstrkáváním obžalovaného i obrana slovní byly s ohledem na všechna její omezení adekvátní jejím možnostem. Je nepochybné, že obžalovaný tuto fyzickou i slovní obranu vnímal a vědomě ji překonával za účelem vykonání pohlavního styku. Pokud obžalovaný ve svém odvolání dále namítá, že zároveň nemohl držet poškozenou oběma rukama za předloktí a zároveň ji osahávat a svlékat sebe i ji, pokládá odvolací soud takovou námitku za zcela nepodstatnou. Podle fyzických parametrů poškozené a obžalovaného by ji nepochybně při použití váhy svého těla udržel jenom jednou rukou nebo by mohl při zalehnutí poškozené mít obě ruce volné k vykonávání dalších úkonů. S ohledem na znalost místních poměrů i vzhled poškozené (viz připojená fotodokumentace) je rovněž nepochybnitelné tvrzení nalézacího soudu o tom, že obžalovaný věděl nebo předpokládal, že poškozená je mladší patnácti let. V době útoku jí bylo jedenáct let.

Popsanému hodnocení důkazů pak odpovídají i závěry krajského soudu o **právní kvalifikaci** jednání obžalovaného. Tento jednak násilím donutil k souloži dítě mladší patnácti let. Jednak zneužil jeho bezbrannosti. Zneužití bezbrannosti je dáno především věkem a mentální vyspělostí poškozené (znalkyní popsána lehká mentální retardace poškozené) a z toho vyplývající její naivita. Ve stavu bezbrannosti se však nacházejí i osoby, které sice vnímají okolní svět, avšak jejich duševní a rozumové schopnosti nejsou na takové úrovni nebo takového stavu, aby si ve své mysli dokázaly situaci, v níž se nacházejí, dostatečně přiléhavě ze všech souvislostí vyhodnotit a přiměřeně, logicky a účinně na ni reagovat. Tak tomu obvykle bývá např. u osob trpících duševní chorobou, pro niž nechápou význam pachatelova jednání, anebo u dětí či osob mentálně zaostalých. K této problematice blíže viz např.č. 43/1994, 17/1982 Sb. rozh. tr. Jednání obžalovaného bylo tedy správně kvalifikováno jako zvlášť závažný zločin znásilnění dle § 185 odst. 1, 2 písm.a), odst. 3 písm.a) tr. zákoníku.

Pokud jde o subjektivní stránku uvedeného trestného činu, bylo prokázáno úmyslné zavinění ve formě úmyslu přímého dle § 15 odst. 1 písm.a) tr. zákoníku. Ke kvalifikované skutkové podstatě dle § 185 odst. 3 písm.a) tr. zákoníku je třeba dále uvést, že z hlediska subjektivní stránky není třeba, aby obžalovaný znal věk poškozené, stačí, že s ohledem na okolnosti a svoje osobní poměry o uvedené okolnosti vědět měl a mohl (viz č. 57/1980 Sb. rozh. tr.). Rozpoznávací a ovládací schopnosti obžalovaného byly dle znalce zachovány. Znalec ochranné léčení nenavrhoval (písařská chyba v odůvodnění rozsudku na str. 8). V dalším pak odkazuje odvolací soud v těchto pasážích na výstižné odůvodnění soudem prvního stupně.

K odvolání státní zástupkyně byla požadována právní kvalifikace dle § 185 odst. 3 písm.c) tr. zákoníku. Krajský soud se v rámci hodnocení důkazů této okolnosti pečlivě věnoval (str. 17 – 18 napadeného rozsudku). Pokud krajský soud dospěl k závěru, že nebyla prokázána příčinná souvislost mezi jednáním obžalovaného a přechodným zhoršením zdravotního stavu poškozené, nezbyvá, než s touto argumentací souhlasit. Skutek se stal v [REDAKCE] 2013 a k hospitalizaci došlo v lednu 2014. Krajský soud správně argumentuje především se stanoviskem znalkyně [REDAKCE] která uvádí, že po činu došlo u poškozené ke zhoršení zdravotního stavu, které však nelze kvantifikovat. S ohledem na již existující závažnou duševní chorobu došlo k zhoršení těch poruch, které již měla před útokem obžalovaného. To vše je třeba dát do kontextu se zanedbaným rodinným prostředím, ve kterém poškozená vyrůstala. Nebylo tedy možné specifikovat rozsah nárůstu zhoršení jejího stavu v souvislosti s útokem obžalovaného, to vše v souvislosti, že samotná existence posttraumatické stresové poruchy ještě sama o sobě neznamená automaticky znak těžké újmy na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm.i) tr. zákoníku. Závěr krajského soudu o tom, že *veškeré následky a celé zhoršení zdravotního stavu poškozené po činu byly a jsou jen následkem jednání obžalovaného, se jeví jako nepřezkoumatelné co do jejich míry*, považuje proto odvolací soud za správný.

Výrok o trestu pak přezkoumával odvolací soud z hlediska obou podaných odvolání. Krajský soud vycházel z obecných ustanovení § 38 a 39 tr. zákoníku. Přihlédl k osobě obžalovaného, k jeho trestní minulosti i k okolnosti, že z výkonu trestu byl propuštěn dne 5. 3. 2013, tedy zhruba šest měsíců před spácháním tohoto trestného činu. Hodnotil i věk obžalovaného a jeho možnou resocializaci (viz závěry znaleckého posudku). Stanovisko obžalovaného nelze považovat za doznání nebo upřímnou lítost ve smyslu § 41 tr. zákoníku. V jednání obžalovaného není možné spatřovat přitěžující okolnosti dle § 42 písm.d) tr. zákoníku (zneužití bezbrannosti) nebo § 42 písm.h) tr. zákoníku (spáchání trestného činu ke škodě dítěte), neboť uvedené okolnosti jsou již samy znakem skutkové podstaty, případně kvalifikované skutkové podstaty zvláště závažného zločinu, pro který byl uznán vinným. Nebyla shledána ani možnost přihlédnout k další přitěžující okolnosti dle § 42 písm.k), pokud jde o škodlivý následek. Trest odnětí svobody pod polovinou zákonné trestní sazby § 185 odst. 3 tr. zákoníku lze proto považovat za trest přiměřený všem shora uvedeným okolnostem. Správný je i výrok o zařazení obžalovaného do věznice s ostrahou, neboť odpovídá ustanovení § 56 odst. 2 písm.c) tr. zákoníku.

Na základě odvolání obžalovaného přezkoumal Vrchní soud v Praze i výrok o **náhradě škody**, který se týká poškozené [REDAKCE] jímž bylo rozhodnuto dle § 228

odst. 1 tr. ř. o povinnosti obžalovaného zaplatit poškozené na náhradě škody a nemajetkové újmy [REDAKCE] - Kč a jímž byla poškozená se zbytkem svého nároku odkázána na občanskoprávní řízení dle § 229 odst. 2 tr. ř.

V první řadě je třeba uvést, že nárok na náhradu majetkové škody a nemajetkové újmy v penězích jsou dva samostatné nároky, které jsou oddělitelné a proto ke každému z nich je třeba přistupovat individuálně. Nelze je tedy považovat za jeden nárok a soud musí o každém z nich rozhodnout zvlášť. Tomuto závěru odpovídá ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř. Podobná problematika již byla řešena např. v rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 11. 2013 sp. zn. 2 To 75/2013. Pokud tedy krajský soud uvedené nároky na náhradu škody a nemajetkové újmy v penězích spojil do jednoho výroku tak, že dvě uvedené částky sečetl, odporuje tento postup ustanovení § 228 odst. 1 tr. ř. Pokud jde o částku [REDAKCE] - Kč, kterážto bylo odvozena ze znaleckého posudku [REDAKCE] pak odvolací soud nemá námitek proti výpočtu této částky. Částka je násobkem stanovené hranice 1.000 bodů a částky 120,- Kč, přičemž rozhodné pro stanovení výše částky je v daném případě datum [REDAKCE] 2013, kdy poškozené tento nárok vznikl.

Nemajetková újma byla do trestního řádu zavedena zákonem č. 181/2011 Sb. s účinností od 1. 7. 2011. Tomuto odpovídá i změna postavení poškozeného, který je oprávněn navrhnout kromě náhrady škody, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit v penězích i nemajetkovou újmu, jež byla poškozenému trestným činem způsobena. Za nemajetkovou újmu se považuje především přiklí, které se projevuje i jinde než na majetku, například v osobní sféře. Za způsobenou nemajetkovou újmu vzniká soukromoprávní odpovědnost, v jejímž rámci za ni odpovídá ten, kdo ji způsobil, přičemž existence zavinění i jeho formy může mít vliv i na formu a míru zadostiučinění, které může mít v závislosti na povaze porušeného práva podobu reparace peněžité i nepeněžité (k tomuto blíže viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 6. 2013 sp. zn. 8 Tdo 46/2013). Z výše uvedeného tedy vyplývá, že v rámci tohoto adhézního řízení je třeba vycházet z občanskoprávní úpravy. Proto, aby se mohlo o takovou nemajetkovou újmu jednat, je potřeba, aby se ze strany obžalovaného jednalo o takový zásah, který spočívá v porušení nebo ohrožení osobnosti fyzické osoby v její fyzické integritě. Musí se jednat o protiprávní zásah a musí být zde příčinná souvislost mezi jednáním obžalovaného a vzniklým následkem. Za takovou značnou míru zásahu do důstojnosti a vážnosti fyzické osoby se považuje zejména újma, kterou tato osoba vzhledem k povaze, intenzitě, časovému rozsahu, případně dalším okolnostem považuje jako závažnou, například v možnosti snížení její důstojnosti. Přestože se při určení výše tohoto zadostiučinění řídí soud volnou úvahou, musí být tato opřena o konkrétní skutková zjištění. O snížení důstojnosti poškozené osoby půjde tam, kde vzhledem ke konkrétní situaci, ve které k zásahu do osobnostních práv došlo, jakož i s přihlédnutím ke konkrétní poškozené osobě, lze spolehlivě dovodit, že by nastalou nemajetkovou újmu vzhledem k intenzitě a trvání škodlivého následku, spočívajícího ve snížení její důstojnosti, pocítovala jako závažnou zpravidla každá fyzická osoba nacházející se na místě a postavení poškozeného (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 7. 10. 2009 sp.zn. 30 Cdo 4431/2007). Samozřejmě je třeba posuzovat i míru zavinění obžalovaného, což odpovídá i satisfakčnímu smyslu této náhrady. Lze tedy dojít k závěru, že v případě zlého úmyslu ze strany obžalovaného by měl soud svůj názor na jeho zavrženíhodné chování vyjádřit citelným

určením výše peněžitého zadostiučinění (srov. nálezy Ústavního soudu ČR ze dne 6. 3. 2012 sp. zn. I ÚS 1586/2009). Poškozená byla vystavena ze strany obžalovaného sexuálnímu útoku, kdy tento z části používal násilí a z části využíval její bezbrannosti. Takového jednání poškozenou zcela nepochybně traumatizovalo, což vyplývá i ze závěrů znaleckého posudku. Tyto prožitky mohou mít pro její další život závažné následky s výrazným ovlivněním možnosti plnohodnotného života do budoucna. Jednáním obžalovaného došlo k hrubému zásahu do základních lidských práv poškozené jako jsou lidská důstojnost, soukromý a rodinný život ve smyslu čl. 1 a čl. 10 odst. 1, 2 Listiny základních práv a svobod.

Vzhledem ke všem výše uvedeným okolnostem považoval Vrchní soud v Praze částku [REDAKCE] - Kč jako odpovídající. Tato částka odpovídá nejenom okolnostem, za kterých došlo k hrubému porušení základních práv poškozené, ale je i v souladu s obecnou zásadou přiměřenosti (proporcionality) neboli spravedlivé únosnosti. Tato zásada z pohledu obžalovaného znamená, že opatření přinesená v podobě omezení (zásahu do) základního práva obžalovaného se nesmí dostat do nepoměru s užítkem, který byl omezením základního práva dosažen. Z pohledu nositele základního práva (obžalovaného) lze fakt, že ukládané opatření obstálo v testu proporcionality, vyjádřit tak, že opatření nezatěžuje obžalovaného nadměrně, resp. zatížení není pro něho neúnosné (blíže viz Wagnerová a kol., Listina základních práv a svobod – komentář, WoltersKluwer 2012, str. 27). Lze jistě předpokládat, že přiznanou částku ve prospěch poškozené nebude obžalovaný schopen uhradit jednorázově obratem. Nicméně je v souladu s citovanou zásadou spravedlivé únosnosti, aby byl obžalovaný s ohledem na všechny okolnosti případu zatížen finanční povinností (reparací) ve prospěch poškozené po určitou část svého života.

Z výše uvedených důvodů tedy Vrchní soud v Praze k odvolání obžalovaného dle § 258 odst. 1 písm.f), odst. 2 tr. ř. zrušil rozsudek krajského soudu pouze ve výroku o náhradě škody a dle § 259 odst. 3 tr. ř. sám rozhodl tak, že dle § 228 odst. 1 tr. ř. je obžalovaný povinen zaplatit poškozené k rukám zmocněnce náhradu škody ve výši [REDAKCE] - Kč a nemajetkovou újmu v penězích ve výši [REDAKCE] - Kč. Se zbytkem nároku pak byla poškozená odkázána dle § 229 odst. 2 tr. ř. na řízení ve věcech občanskoprávních.

Ve všech dalších oddělitelných výrocích zůstal napadený rozsudek nedotčen.

Ze stejných důvodů (viz shora) bylo odvolání státní zástupkyně dle § 256 tr. ř. zamítnuto.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný. Je proti němu možné podat dovolání. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to ve prospěch i neprospěch obžalovaného, obžalovaný pro nesprávnost výroku tohoto rozhodnutí, který se ho bezprostředně dotýká. Obžalovaný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. O dovolání

rozhoduje Nejvyšší soud. Nutný obsah dovolání je vymezen v ustanovení
§ 265f tr.ř.

V Praze dne 4. září 2014

JUDr. Jan **S v á ě k** v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení :